

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2006-3-165

(Önaraştırma)

Karar Sayısı : 07-01/9-4

Karar Tarihi : 11.1.2007

A.TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK

Üyeler : Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
M.Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN

B.RAPORTÖRLER : Ali İhsan ÇAĞLAYAN, Ussal ŞAHBAZ

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Gizlilik talebi vardır.

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN:

Trakya Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği

1. Murat Mah. Zübeyde Hanım Cad. No:2 22030 Edirne

E. DOSYA KONUSU: Trakya Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği (Trakyabirlik)'nin kendisinden gübre almayan ortaklarından ayçiçeği almayacağını belirterek kimyevi gübre satışı pazarındaki rekabeti bozduğu iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikayetçinin dilekçesinde özetle, Trakyabirlik'in kendisinden gübre almayan ortaklarından ayçiçeği almayacağını belirterek, tüm ortaklarını kendisinden gübre almaya zorladığı iddia edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 17.7.2006 tarih, 4824 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 3.11.2006 tarih ve 2006-1-106/İİ-06-ECG sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulu'nun 10.11.2006 tarih ve 06-83 sayılı toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 5.1.2007 tarih ve 2006-3-165/ÖA-07-AİÇ sayılı Önaraştırma Raporu 5.1.2007 tarih, REK.0.07.00.00-110/4 sayılı Başkanlık önergesi ile 07-01 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Trakyabirlik hakkında ileri sürülen, Birliğin kendisinden gübre almayan ortaklarından ayçiçeği almayacağını belirterek kimyevi gübre satışı pazarındaki rekabeti bozduğu iddiasına ilişkin olarak yapılan önaraştırma sonucunda, kötüye kullanma eyleminin oluşmadığı, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir ihlalin gerçekleşmediği anlaşıldığından, soruşturma açılmasına gerek olmadığı ve şikayetin reddinin gerektiği sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Tarım Satış Kooperatifleri Ve Birlikleri Hakkında Genel Bilgiler

Türkiye’de ilk tarım satış kooperatifi 1913 yılında incir üreticileri tarafından kurulmuştur. 1935 tarih ve 2834 sayılı yasa ile yasal zemin sağlanmıştır. Bu kuruluşlar ile:

- Üreticilerin bir çatı altında örgütlenmesi,
- Üreticilerin ürünlerine devamlı alıcı bulunması,
- İç ve dış pazardaki rekabet koşullarının iyileştirilmesi,
- Fiyatlardaki spekülatif dalgalanmaların önüne geçilmesi ve piyasaların düzenlenmesi,
- Üreticilerin girdi maliyetinin düşürülmesi,

amaçlanmıştır.

Zaman içinde kooperatif ve birlikler özellikle 1960’dan sonra tarımsal destekleme politikasının bir aracı olarak görülmüş, devletin bu kuruluşlarda ağırlığı giderek artmış ve yarı kamusal kuruluşlar haline gelmişlerdir. Günümüzde çok farklı tarım ürünlerinde örgütlenmiş olan 14 birlik ve bunlara bağlı yüzlerce kooperatif vardır. Kooperatif ve birlikler:

- Arz esnekliği bulunmayan tarımsal ürün piyasalarında, arz fazlası ürünü stoklayarak, ürün piyasalarına müdahale edip, fiyatların düşmesini önlemişler,
- Fiyatlarda aşırı düşüşlerin yaşandığı dönemlerde piyasaların üretici lehine yönlendirilmesini sağlamışlar,
- Küçük ölçekli üretici ortakların ve gerektiğinde diğer üreticilerin tek tek pazarlama imkanı bulamadıkları ürünlerini almış, işlemiş ve uygun pazarlar bularak satmışlar, satamadıklarının stok maliyetlerini üstlenmişler,
- Tohum ve diğer tarımsal girdileri temin etmişlerdir.

Bununla beraber neredeyse sürekli zarar eden, etkin olmayan bir yapıyla yapısal sorunlar devam etmiştir.

Devlet destekleme alımlarının kaldırıldığı 1994 sonrasında, bu kuruluşlar Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu (DFİF) kaynaklarından sağlanan düşük faizli kredilerle desteklenmişlerdir. Ancak yapısal sorunların çözüme kavuşturulamaması ve hükümetlerin yönlendirmesiyle sosyal fonksiyonlarının hep ön planda tutulması, beklenen olumlu sonuçları vermemiştir.

Bu nedenle, kooperatif ve birliklerin;

- Özerk,
- Yeterli kaynağa sahip, mali yönden güçlü ve bağımsız,
- Kar-zarar esasına göre işleyen,
- Piyasa koşullarında rekabet edebilir,
- Ticari gerekler ile sosyal fonksiyonlarının dengelendiği bir yapıya ulaştırılabilmeleri için,

sorunların çözüme kavuşturulması acil bir ihtiyaç haline gelmiştir.

Tarım sektörünün iyileştirilmesi için tarım reformu uygulamaya konulmuş ve bu amaçla Dünya Bankası destekli Tarım Reformu Uygulama Projesi (TRUP)

geliştirilmiştir. TRUP kapsamında tarım satış kooperatif ve birliklerinin¹ yeniden yapılandırılmasına yönelik önemli bir adım atılmış ve mevcut sorunların çözülmesi için 16.6.2000 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak 4572 sayı ile yürürlüğe giren "Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun" ile yasal bir çerçeve oluşturulmuştur.

Kabul edilen yasa ile birliklerin yeniden yapılandırılması sürecinde birliklerin görüşleri doğrultusunda yeni bir ortak ana sözleşme hazırlanmış ve bu ana sözleşme Bakanlar Kurulu'nca kabul edilmiştir. Anılan Kanunla çok önemli yapısal değişiklikler ve yenilikler getirilmiştir:

- Birlikler bundan sonra, piyasa koşullarında işleyip pazarlayabilecekleri kadar ürün alacaklardır. Çiftçiyi doğrudan desteklemek amacı ile piyasa fiyatından fazla bedelle ürün alımı yapamayacaklardır. Dolayısıyla, sosyal amaçtan çok, ticari amaç hedef alınacaktır. Kooperatif ve birliklerin esas olarak 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu hükümleri çerçevesinde faaliyet göstermeleri öngörülmüştür.
- Birlikler, devletin etki alanı dışına çıktıklarından kendi kendilerini yönetir bir konumda olacaklar ve sosyal amaçları yanında basiretli bir tüccar gibi hareket edeceklerdir.
- Devlet geçmişte, sosyo-ekonomik hedefler doğrultusunda birliklere özel bir destek sağlamıştır. Bu tür politikalar birliklerin performansı ve mali durumları üzerinde olumsuz etki yarattığından, bu yapısal değişim ile özel destekleme misyonu ortadan kaldırılmaktadır.
- Çiftçilerin kooperatifleri aracılığı ile oluşturduğu birlikler, bundan böyle çiftçilerin refahı ve ürünlerinin geliştirilmesi ve pazarlanması üzerine odaklanacaklardır.

Yasayla birlikte kooperatiflerin ortak sayısını doğrudan etkiyebilecek bir düzenleme yapılmıştır. Bir üreticinin kooperatife ortak olabilmesi için diğer bazı şartların yanında "kooperatifin çalıştığı ürünler üzerinde ticaret ve komisyon işi yapmaması, bu ürünler üzerinde çalışan bir şirketin yönetici olmaması, faizle para veya mal olarak kredi vermemesi" gerekmektedir. Bu şartla birlikte kooperatif ve birliklerin imkanlarından gerçek üreticilerin yararlanması amaçlanmıştır.

Diğer yandan, kooperatifler ve birliklerin mevcut sorunlarına çözüm oluşturulması ve bu kuruluşların yeniden yapılandırılarak, ekonomik etkinlik ve verimlilik ilkeleri çerçevesinde faaliyetlerini sürdürebilir bir yapıya kavuşturulabilmesi amacıyla, geçici süreyle çalışma, inceleme ve önerilerde bulunmak üzere yedi üyeden oluşan bir Yeniden Yapılandırma Kurulu (YYK) oluşturulmuştur.

Sonuç olarak tarım satış kooperatif ve birlikleri 2000 yılına kadar devlet tarafından kaynak transferi yaparak desteklenmiş, sonrasında ise verilen destekler kısılarak DFİF'in döner fon olarak kullanılmasıyla kooperatif ve birliklerin kendi ayakları üzerinde durabilmeleri hedeflenmiştir. Birliklerin bugüne kadar "satış kooperatifleri birliği" olmalarına rağmen, daha çok "alım kooperatifleri birliği" gibi hareket etmeleri, bazı birliklerin alım yaptıkları ürünleri işleyerek "sanayici" gibi nihai ürün piyasasında da faaliyet göstermeleri sonucu "nihai ürün pazarlarında" rekabeti olumsuz etkileyebilecek uygulamalarda bulunmaları; birliklerin birbiriyle çelişen amaçlar peşinde koşmalarına neden olmuştur. Yeniden yapılandırma sonrasında birliklerin

¹ Yasaya göre en az 30 üretici bir araya gelerek tarım satış kooperatifi, aynı ürün konusunda faaliyet gösteren en az 3 kooperatif de birlik kurabilir.

satacağı kadar ürün alan, hedefi karlılık olan, riski kooperatifleriyle paylaşan satış kooperatif birlikleri olmaları amaçlanmaktadır.

I.2. Trakya Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği (Trakyabirlik)

Faaliyetlerini öncelikli olarak 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun çerçevesinde yürüten Trakyabirlik, ortaklarının ayçiçeği ürünlerini satın alıp, mamul ya da hammadde olarak yeniden satmak suretiyle değerlendirmektedir². Ayrıca Birlik ortaklarının ayçiçek üretiminde verimliliklerini arttırmak amacıyla kimyevi gübre, tohum, tarımsal ilaç gibi girdilerin tedarikini sağlamaktadır.

Trakyabirlik'e üye 48 kooperatif bulunmaktadır. Dosya mevcudu bilgi ve belgeden, Birlik'in toplam ortak sayısının 82 bin civarında olmakla beraber bunların 55 bininin aktif olduğu anlaşılmaktadır. Birlik üyesi kooperatifler, ayçiçeği alımının Karadenizbirlik tarafından yapıldığı Karadeniz bölgesi dışında 13 ile yayılmış durumdadır. Ancak, Birlik'in faaliyetleri ağırlıklı olarak ülkemizde en yoğun ayçiçeği ekilen bölge olan Trakya bölgesinde yoğunlaşmıştır.

Trakyabirlik, ortak kooperatiflerin temsilcileri arasından Birlik Genel Kurulu tarafından üç yılda bir seçilen dört üye ile Birlik Genel Müdürü ya da vekilinden oluşan bir yönetim kurulu tarafından idare edilmektedir.

I.3. İlgili Pazar

I.3.1 İlgili Ürün Pazarı

Söz konusu dosyada ayçiçeği alım faaliyetleri ile ilgili olarak ilgili ürün pazarı "ayçiçeği alım pazarı", gübre satışı faaliyeti açısından ilgili ürün pazarı "perakende gübre satış pazarı" olarak tespit edilmiştir.

I.3.2 İlgili Coğrafi Pazar

Şikayetçinin faaliyetlerini yürüttüğü ilçe Edirne il merkezine 30 km uzaklıktadır. Her iki faaliyet açısından da çiftçilerin yaşadıkları yerleşim merkezinin çok uzağındaki alıcı ya da satıcılarla iş yapmaları, ulaşım ve stok maliyetleri açısından imkan dahilinde görülmemektedir. Bu bakımdan ilgili coğrafi pazar her iki faaliyet için de "Edirne il merkezi ve çevre ilçeleri" olarak belirlenmiştir.

I.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Şikayetçi, gerek ilk inceleme raporuna esas teşkil eden şikayetinde, gerekse önaraştırma çerçevesinde kendisiyle Raportörlerce yapılan görüşmede Trakyabirlik'in kendisinden gübre almayan üyelerinin mahsulünü daha ucuza satın aldığını ve bu yolla gübre pazarında rekabeti olumsuz yönde etkilediğini iddia etmiştir.

Trakyabirlik bölgedeki en önemli ayçiçeği alıcısı konumundadır. Ayçiçeği üretimi yapan çiftçilerin tamamına yakını Trakyabirlik üyesidir. Çiftçiler üretmiş oldukları ayçiçeğini ya Trakyabirlik'e ya da bağımsız tüccarlara satarak piyasaya arz

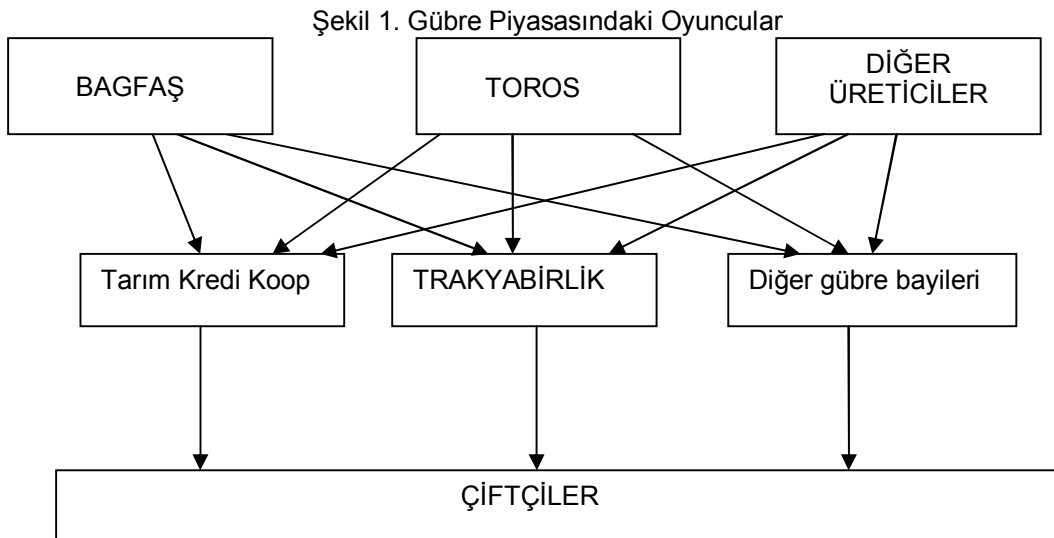
² Genel olarak Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri 4572 sayılı yasada belirtilmeyen hususlarda 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu ve duruma göre Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabidir.

etmektedir. Bağımsız tüccarların fiyatları genelde Trakyabirlik'in fiyatından düşük olmakla beraber, ödemeyi ürünü değerlendirince tamamlayan Trakyabirlik'in aksine, tüccarlar ürün bedelini peşin ödemektedirler. Dolayısıyla, bu yöntem genelde nakit ihtiyacı olan çiftçiler tarafından tercih edilmektedir. Nakde sıkışık olmayan çiftçiler ise ürünlerini Trakyabirlik'e satmaktadır. Her sezon Türkiye'de üretilen ayçiçeğinin yarısını veya yarıdan biraz daha fazlasını satın alan Trakyabirlik, bölgede kurmuş olduğu kuvvetli depo ve lojistik sistemi, çiftçilerle olan uzun süreli ilişkileri, çiftçilerin üretim seviyeleri hakkındaki bilgi birikimi gibi faktörler sayesinde bölgede bir başka alıcının sahip olamayacağı avantajları elinde bulundurmaktadır.

Edirne bölgesinde, Meriç nehri boyunca çeltik ekilen araziler istisna tutulacak olursa, çiftçilerin tamamına yakını ayçiçeği ve buğday ekmektedir. Bu iki ürün çiftçiler tarafından her yıl arazilerinin belirli bölümlerine dönüşümlü olarak ekilmekte, dolayısıyla yöredeki çiftçilerin tamamına yakını her yıl ayçiçek ekimi yapmaktadır. Gerek Trakyabirlik, gerekse bölgede yapılan diğer görüşmelerden edinilen bilgiye göre ayçiçek eken çiftçilerin tamamına yakını³ Trakyabirlik'in ortağıdır. Buradan yola çıkarak, Edirne bölgesinde çiftçilerin çok büyük bir bölümünün Trakyabirlik'in ortağı olduğu söylenebilir.

Trakyabirlik'in sermaye ihtiyacını karşılamak üzere, ortakların sattıkları ürün üzerinden %5 ile %3 arasında değişen tutarlarda sermaye kesintisi yapılmaktadır. Bu oranın %3'e kadar indirilmesi Trakyabirlik yönetim kurulunun yetkisi dahilindedir. Ortaklardan ürün alımında yapılabilecek bir fiyat farklılaştırmasının aracını da esasen bu sermaye kesintisi oluşturmaktadır.

Trakyabirlik, ortaklarının ürünlerinin alımı ve değerlendirilmesinin yanı sıra, kooperatif anasözleşmesinin 8/b maddesi çerçevesinde *"ortakların ve gerektiğinde ortak olmayan üreticilerin tarımsal üretim faaliyeti ile ilgili girdi niteliğindeki her türlü ihtiyaçlarını yurt içinden ve yurt dışından tedarik etmek, bu amaçla bayilik almak, dağıtmak, kiralamak ve benzeri yöntemlerle karşılamak, gerektiğinde ortaklarını kredi ile desteklemek"* konusunda da faaliyet göstermektedir. Trakyabirlik'in ortaklarına tedarik ettiği tarımsal girdiler arasında kimyevi gübre, tarımsal ilaç, tohum ve yem sayılabilir.

³ Birlik anasözleşmesinin 13/b maddesine göre ayçiçek ticaret ve komisyonculuğu yapanlar, yani aynı zamanda tüccar konumunda olan üreticiler üyeliğe kabul edilmemektedir.

Şikayete konu olan gübre piyasasında üç yıl öncesine kadar sezon başında ihaleyle gübre alıp, daha sonra ortaklarına gübre satışı yapan Trakyabirlik 2003/2004 sezonundan itibaren bayilik sistemine geçmiştir. Bayilik sisteminde, ülkemizdeki başlıca gübre üretici ve tedarikçilerinin (Toros, Bağfaş, İgşaş, vb.) bayiliğini alan Trakyabirlik, sene içinde avantajlı fiyat bulduğu üreticilerden alım yaparak⁴, aldığı gübreyi üreticilerine satmaktadır. Trakyabirlik bu faaliyetiyle, bayi seviyesinde Tarım Kredi Kooperatifleri, diğer birlikler ve şikayetçinin de aralarında bulunduğu diğer gübre bayileriyle rekabet etmektedir (Şekil 1). Dosya mevcudu bilgi ve belgeden, Trakyabirlik'in gübre satışlarının bayilik yönetimine geçildikten sonra hissedilir biçimde arttığı anlaşılmıştır.

Bu noktada, gübrenin üretici birlikleri tarafından temin edilmesinin etkinlik açısından çeşitli olumlu yanları bulunduğu işaret edilmesi yerinde olacaktır. Gübre çiftçinin ekim yaptığı sınırlı bir dönemde yüksek miktarlarda tedarik edilmesi gereken bir üründür. Raportörlerce yapılan görüşmelerden⁵ edinilen bilgiye göre, birçok üretici gübre alımının tamamını üç aylık bir dönemde gerçekleştirmektedir. Bu dar zaman diliminde, gerek iç gerekse dış piyasada yaşanabilen çalkantılar, küçük bayilerin istikrarlı biçimde tedarik sağlamalarını önleyebilmekte, bu nedenle perakende gübre fiyatlarında yaşanan dalgalanmalar çiftçiyi olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Ayrıca, tek tek bayilerin gübre üreticisi teşebbüsler karşısında alım güçlerinin düşük olması, bunların üretici birliğine kıyasla daha yüksek fiyata alım yapmaları sonucunu doğurmaktadır. Birliklerin ise ortaklarının üretim miktarları ve gübre ihtiyaçları hakkında yıllar boyunca sahip oldukları bilgi birikimi sayesinde planlı ve tek elden alım yapmaları mümkün olmaktadır. Son olarak, işletme sermayeleri yetersiz olduğu için peşin satış yapmak durumunda olan bayilerin aksine, birliklerin gübreyi ürün parasını alıncaya kadar kredilendirerek satmaları, hem nakit sıkıntısını gideren çiftçi, hem de çiftçiyi kendisine borçlandırmak suretiyle alım yapacağı miktarı öngörebilen ve böylece daha etkin planlama yapan birlikler açısından etkinlik sağlayan bir durumdur. Gübrenin küçük ölçekli bayiler tarafından tedariki eş ölçüde etkin bir sistem olmadığı gibi, çoğu zaman gübre bayisinin salt bu faaliyet ile hayatta kalmasına yetecek bir kazanç yaratamamaktadır. Nitekim dosya mevcudu bilgi ve belgeden şikayetçi gübre bayisinin de aynı zamanda başka alanlarda faaliyet göstererek ayakta kaldığını ifade ettiği anlaşılmıştır.

1.6.2000 tarihli, 4572 sayılı Kanun çerçevesinde yürütülen üretici birliklerinin yeniden yapılandırılması sürecinde, birliklerin ortaklarıyla daha yakın ilişkiler kurarak, girdi tedarikinden son alıma kadar üretim sürecinin planlanmasında aktif rol alarak daha etkin çalışmaları ve bu suretle kamudan ayrıca destek almaksızın kendi ayakları üzerinde durabilmeleri hedeflenmektedir. Dosya mevcudu bilgi ve belgeden, Trakyabirlik yöneticilerinin, şikayete konu olan uygulamanın, söz konusu süreç kapsamında kurulan Yeniden Yapılandırma Kurulu'nun "Trakyabirlik Yeniden Yapılandırma ve Tasarım Raporu"nda yer alan "*ortakların kendi kooperatiflerini daha fazla sahiplenmelerini ve kooperatif faaliyetlerine daha fazla katılmalarını sağlamak*" yönündeki tavsiyeleri doğrultusunda, Birlik ile sezon sonunda avantajlı fiyattan ürün satmak dışında hiçbir ilişki kurmayan ortakları sistemin içine çekmek amacıyla oluşturulmuş bir teşvik mekanizması olduğunu ifade ettikleri anlaşılmıştır. Bu doğrultuda, Trakyabirlik Yönetim Kurulu'nun 31.7.2006 tarih ve 36/12 sayılı

⁴ Gübre endüstrisinde bir bayi birçok gübre üreticisinin/tedarikçisinin bayiliğini aynı anda yapabilmektedir.

⁵ Öncelikle araştırma kapsamında gübre üreticisi ve tedarikçisi teşebbüslerden Toros, Bağfaş ve İgşaş ile görüşülmüştür.

oturumunda, 2005/2006 sezonunda normal koşullarda tüm ortaklar için %3 olarak uygulanması kararlaştırılan sermaye kesintisinin, gübre, ilaç, tohum girdilerinden bir tanesini dahi Trakyabirlik'ten satın almayan ortaklar için %4 oranında uygulanması kararlaştırılmıştır. Ayrıca yine bu girdileri Birlik'ten temin etmeyen ortaklardan %1 Yatırımları Yenileme Fonu kesintisi yapılması da karara bağlanmıştır. Nitekim yerinde inceleme sırasında Trakyabirlik'ten alınan 23.8.2006 tarihinde Birlik merkezinden tüm kooperatiflere gönderilen yazıda aşağıda yer alan ifadelerin bulunduğu anlaşılmıştır.

[X] (.....TİCARİ SIR.....)

Dosya mevcudu bilgi ve belgeden, benzer ifadelere Birlik merkezinden kooperatiflere 27.11.2006 tarihinde gönderilen bir başka yazıda da yer verildiği anlaşılmıştır.

Bu uygulama sonucunda Trakyabirlik'in 81.515 üyesinden X'si (yaklaşık %[10-20]'si) birlikten hiçbir girdi almadığı için %4 oranında kesintiyle karşılaşmıştır. Birlikten gübre almayan ortakların toplam ortak sayısı ise X'dir (toplam ortak sayısının yaklaşık %[50-60]'i). Trakyabirlik'in gerek 2003/2004, gerekse 2004/2005 sezonlarında gübre satışlarının toplam satışlarına oranı %[10-20] seviyesinde kalmıştır (Tablo 1). Bu veriler gübre satışının Trakyabirlik'in ortaklarına destek sağlamanın ötesinde başlıca faaliyet alanını oluşturmadığını ve ortakların Trakyabirlik'ten gübre almaya zorlanmadığını ortaya koymaktadır.

Tablo 1. Trakyabirlik'in Gübre Satışları ve Toplam Satışları

Sezon	Net gübre satışı (YTL)	Toplam net satış (YTL)	Gübre satışı / Toplam satış
2003/2004	[X]	[X]	[X]
2004/2005	[X]	[X]	[X]

Trakyabirlik'in şikayete konu olan uygulaması ile ortaklarına sunduğu teşvik, sadece ortakları gübre (ya da bir başka girdi) alarak Trakyabirlik ile ilişkiye geçirme amacı gütmekte olup, ortakların tüm gübre ihtiyaçlarını Trakyabirlik'ten karşılamaya zorlama sonucunu doğurmamaktadır. Ayrıca, şikayette belirtilenin aksine Trakyabirlik'in ortaklarını kendisinden gübre almaması halinde ürünün alımını reddetmesi gibi bir uygulamasının olmadığı görülmektedir. Uygulama ile bazı ortaklardan fazladan yapılan sermaye kesintisi kooperatif sermayesine eklendiği için ortaklıktan çıkma, çıkarılma ya da kooperatifin tasfiyesi hallerinde ilgili ortağa geri ödenecektir (Kooperatif Anasözleşmesinin 17. mad.). Daha önce açıklanan gübrenin Trakyabirlik tarafından temini ile sağlanan etkinlik avantajları da dikkate alındığında, Trakyabirlik'in önaraştırmaya konu olan uygulamasının gübre piyasasında rekabeti bozduğunu iddia etmek mümkün değildir. Bu nedenle, söz konusu ilgili pazarda bir kötüye kullanma eylemi oluşmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; şikayet konusu iddialar ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.